

PRINSIPPROGRAM

Unge Høyres prinsippprogram

Innhold

Kap 1: Unge Høyres menneskesyn

Kap 2: Respekt for mennesket

Kap 3: Frihet og forankring

Kap 4: Personlig ansvar og sosialt medansvar

Kap 5: Forvalteransvar

Kap 6: Vår verden

Kapittel 1 Unge Høyres menneskesyn

“Gjennom et liberalkonservativt menneskesyn og samfunnssyn skal Unge Høyres oppgave være å fremme respekt for mennesket, frihet og forankring, personlig ansvar og sosialt medansvar, forvalteransvar og internasjonalt samarbeid.”

Alle mennesker er født likeverdige, med en ukrenkelig rett til et liv i frihet og trygghet.

Mennesket er et sosialt vesen, som bare kan utfolde sine muligheter i samspill med andre. Menneskets rettigheter gir kun mening når de ledsages av plikten til å respektere andres menneskers rettigheter. Frihet og ansvar er to sider av samme sak, og Unge Høyre vil sikre at det er balanse i dette forholdet gjennom tydeliggjøring av det personlige ansvar hver enkelt har for sitt eget liv og fellesskapets plikt til å yte bistand når egen kraft ikke er tilstrekkelig.

Fordi alle mennesker har forskjellige forutsetninger og forskjellige mål vil samhandling både mellom enkeltindivider og forskjellige grupper kunne preges av interessekonflikter. Politikkenes oppgave er å fastsette de rammer interessekonfliktene skal løses innenfor. Som et konservativt parti er målet for Unge Høyre å finne en balanse i spenningene mellom individ og samfunn, frihet og ansvar, rettigheter og plikter.

For å fremme menneskenes positive utviklingsmuligheter vil Unge Høyre bygge sin politikk på tillit til det enkelte menneske.

Unge Høyres samfunnssyn

Menneskenes grunnleggende rettigheter kan bare realiseres i et samfunnsfellesskap bygget på rettsstaten, demokratiet og ytringsfrihet. Menneskets evne til å øve rettferdighet gjør demokrati mulig. Menneskets tilbøyelighet til urettferdighet gjør demokratiet nødvendig.

Demokrati

Det er grunnleggende for Unge Høyre at vi har en statsform som gir innbyggerne rett til å velge sine representanter til landets styre, samtidig som vi ivaretar nedarvede tradisjoner og en historisk arv som sikrer kontinuitet og stabilitet. Derfor er et folkelig forankret konstitusjonelt monarki den statsform Unge Høyre legger til grunn for styre av Norge.

Et levende demokrati ivaretas best når avgjørelsene tas nærmest mulig den enkelte innbygger. Unge Høyre er derfor for en desentralisering av makt og myndighet gjennom sterkere lokal innflytelse og makttildeling, men også gjennom den enkelte innbyggers rett til selv å velge det tilbudet, offentlig eller privat, som passer best for seg. For å sikre en balanse av makt mellom det lokale nivå og staten, er Unge Høyre tilhenger av å grunnlovsfeste kommunalt selvstyre.

Unge Høyre ser det som hensiktsmessig med to forvaltningsnivåer forutsatt at kommunene har en organiserings- og styringsstruktur som sikrer reelt lokalt demokrati. Unge Høyre mener også at alle mennesker skal ha like stor påvirkning gjennom valg, derfor støtter vi en valgordning som gir alle innbyggerne samme innflytelse uansett bosted. Unge Høyre ønsker å opprettholde domstolenes prøvelsesrett for å sikre de rettsstatlige prinsipper.

Statens myndighetsutøvelse bør bygge på et prinsipp om at borgernes frihet først og fremst skal begrenses i den hensikt å sikre respekt for hverandres rettigheter. Respekten for felles spilleregler og flertallets rett til å bestemme er ikke alene noe mål på demokratiets kvalitet. Like viktig er flertallets vilje til å respektere mindretallets rettigheter og sette grenser for hva som bør avgjøres gjennom politiske beslutninger.

Staten er til for å tjene samfunnsfellesskapet og verne den enkelte mot overgrep. Respekt for individets frihet, rett til eiendom og rettsikkerhet er viktige garantier for dette. Åpenhet om handlinger og avgjørelser som tas av offentlig forvaltning må til for å forhindre overgrep.

Friheten til å tro, tenke og mene er ubegrensede friheter. Frihet til å søke lykken, til å skape, til å organisere seg og til å ytre seg er grunnleggende rettigheter. Disse rettigheter må bare avgrenses i den grad de brukes på måter som krenker andres frihet. Lovregler og trusler om straff må aldri bli det eneste som setter grenser for menneskenes atferd. Innenfor disse yttergrenser er det samfunnsmoralen som må motivere til rett atferd.

Selveierdemokratiet

Den private eiendomsrett er en forutsetning for personlig trygghet, uavhengighet, ansvar og god forvaltning av ressurser. Et menneskes rett til selv å disponere sin eiendom er grunnleggende for demokratiet, og må respekteres. Også når denne retten kommer i konflikt med andre politiske mål.

Rettsikkerhet er basert på at det offentlige behandler alle borgere etter de samme prinsipper, og på at alle har adgang til rettslig prøving av sine interesser, også når staten er motpart. Like viktig som at staten gir rettsregler for å beskytte friheten i mellommenneskelige forhold, er det at staten selv er bundet av lover og regler, og at disse er underlagt en fri og uavhengig domstolskontroll. Alle mennesker skal være sikret å få prøve sin sak i rettssystemet uavhengig av sosial bakgrunn, økonomi eller status.

I dette arbeidet vil Unge Høyre bygge på de vestlige opplysningsidealer og kulturgrunnlag, rettsstaten, demokratiet og vår historiske fellesarv. Det innebærer toleranse og respekt for menneskers egenart og rettigheter, og for vårt forvalteransvar for kommende generasjoner. Unge Høyre vil verne om de verdier som har formet samfunn og kultur, ut fra erkjennelsen av at den enkelte generasjon skal overlate sine etterkommere en kulturell arv fra tidligere generasjoners erfaringer og innsats.

Kapittel 2 Respekt for mennesket

“Unge Høyre skal bygge sin politikk på respekten for menneskets ukrenkelige egenverdi.”

Retten til liv er grunnleggende. Unge Høyre mener at menneskelivet har en ukrenkelig egenverdi. Enhver har rett til et samfunns og andre individers beskyttelse mot å bli fratatt livet. Dette innebærer at staten ved dom ikke kan frata et menneske livet. Tilgang til å dømme noen til døden kan ikke tillates.

Også retten til frihet er grunnleggende. Hensynet til vern om menneskeverdet og retten til frihet kan komme i konflikt med hverandre. Fordi retten til frihet bygger på respekten for menneskeverdet, kan den ikke innebære frihet til å krenke menneskeverdet.

Ny teknologi gir samfunnet stadig nye muligheter til å gripe inn i menneskets liv og natur. For Unge Høyre er det derfor viktig å klargjøre de etiske grensene for bruk av ny teknologi.

Unge Høyre støtter opp om kvinnens rett til selv å avgjøre om hun skal ta abort i begynnelsen av svangerskapet. Samfunnet har et ansvar for å bidra, gjennom rådgivning og nødvendig støtte, til at færre skal finne det nødvendig å avbryte svangerskapet. Lovregler om abort må utformes slik at sortering av menneskelig liv ut i fra barnets egenskaper ikke skal forekomme og kan ikke godta at eugenisk indikasjon er selvstendig abortkriterium. Unge Høyre ønsker å beholde grensen på selvbestemt abort på 12 uker.

Unge Høyre er mot legalisering av aktiv dødshjelp. Samfunnet kan ikke autorisere leger til å gå inn i den motsatte rolle av den all legetikk i vår kultur har definert. Det kan heller ikke være en oppgave for det offentlige å bestemme at et menneskes liv ikke er verd å leve. Målet må være at omsorgen ved livets slutt skal lindre smerte og gi den døende trygghet og verdighet.

Respekt for mangfold

Alle mennesker skal behandles som likeverdige. Dette likeverdet gjelder uavhengig av nasjonalitet, kjønn, alder, religion, etnisk tilhørighet, funksjonsdyktighet eller seksuell legning. Unge Høyre er en sterk motstander av kvotering på bakgrunn av nevnte kriterier, men ser det som viktig å jobbe frem en forståelse for at alle mennesker skal behandles som likeverdige.

Likeverd, ikke likhet, er målet for et samfunn som respekterer mangfold. Krav om likhet er en trussel mot likeverd og mot frihet. Forskjellige forutsetninger er i seg selv ikke et problem, men fattigdom og sosial utstøting må motarbeides ved å sikre alle reelle muligheter. Alle innbyggere i Norge skal ha de samme rettigheter.

Globaliseringen bringer vårt samfunn og våre verdier i møte med kulturer og verdier som ikke alltid sammenfaller med de verdier som det norske samfunnet er bygget på. I dette møtet må der utvises toleranse for andre levesett og kulturelle normer, men det må samtidig tydeliggjøres hvilke verdier og tradisjoner som ikke lar seg forene med det liberale verdisyn. Det er en politisk oppgave å sørge for at lovgivningen i Norge er i stand til å møte de utfordringene som følger av samfunnsutviklingen. Det er også en politisk oppgave å bidra til normutvikling og toleranse på tvers av alle barrierer innad i det norske samfunnet.

Det er derfor viktig at de som ønsker å bli norske statsborgere tilegner seg det norske språket og får en grundig innføring i norsk kultur og samfunnsliv. Unge Høyre vil derfor at det kreves obligatorisk opplæring, med avsluttende evaluering. Undervisningen og evalueringens formål skal være å sikre at deltakerne har tilstrekkelig språkkunnskap til å klare seg videre i opplærings- og jobbsammenheng.

Personvern

Enkeltmennesket har krav på beskyttelse av sitt privatliv. Utbredelse av ny teknologi innebærer at det blir stadig lettere å krenke den private sfæren. Privatlivets fred må derfor vernes fra både privat og offentlig inngripen.

Ingen skal bli gjenstand for individrettet forskning uten at de selv har samtykket til dette under full informasjon. Hver og en har rett til å begrense spredning av identifiserbar informasjon om seg selv. Genetisk informasjon, skal verken det offentlige eller private ha rett til å kreve utlevert.

For å verne om den personlige integritet, ønsker Unge Høyre å begrense bruken av elektronisk registrering, kobling, bruk og omsetning av personopplysninger. Omfanget av overvåkning og avlytting bør begrenses og adgangen til å benytte slike metoder skal ikke utvides. Unge Høyre ser kritisk på den økende overvåkingen i samfunnet, være seg i form av fotobokser eller overvåkningskameraer.

Unge Høyre ønsker ikke mer liberal holdning til politiets bæretillatelse for våpen.

Kapittel 3 Frihet og forankring

“Unge Høyre vil kjempe for frihet og muligheter for enkeltmennesket.”

Kriminalitet truer den sosiale orden, trygghet og harmoni i samfunnet, og er uttrykk for en manglende respekt for andre mennesker. For å verne menneskenes liv, frihet, helse og eiendom må fellesskapet ha et effektivt politi- og rettsvesen. For å styrke individets rettsvern vil Unge Høyre at det skal være en grense for hvor lenge man kan holdes i varetekt, og at varetektsordningen skal være i samsvar med internasjonale konvensjoner.

En fri nasjon må ha evne til å forsvare seg. Unge Høyre ser fred og frihet som en avgjørende forutsetning for å opprettholde demokratiet og rettssikkerheten i samfunnet. Forsvaret skal være en forsikring for Norge, tilpasset dagens og morgendagens trusselbilde.

Uavhengige samfunnsinstitusjoner

“Et fritt samfunn forutsetter institusjoner som er åndelig og intellektuelt uavhengige både organisatorisk og økonomisk.”

Den personlige religiøse overbevisning er ikke et statsanliggende. Kirkens uavhengighet i åndelige spørsmål må respekteres. Unge Høyre mener derfor at stat og kirke må skilles. Staten skal akseptere mangfold og stimulere toleranse. Dette betyr likevel ikke at staten skal være verdinøytral. Staten må fortsatt bygge på vestlige opplysningsidealer, de tradisjoner og det verdisyn som har rotfeste i vårt samfunn. Unge Høyre ser likevel viktigheten av å bevare de viktigste kulturelle bygg og monumenter som i dag er underlagt kirken.

Unge Høyre legger stor vekt på å gi alle landets innbyggere gode og likeverdige

muligheter til kunnskap og utdanning gjennom en offentlig finansiert grunn- og videregående skole og offentlige garanterte stipend- og låneordninger for høyere utdanning. Utbredelse av kunnskap gir maktspredning i samfunnet og trygghet og muligheter for individet. Kunnskap formidler kultur og identitet, skaper holdninger og gir åndelig og materiell vekstkraft til individ og samfunn.

I en globalisert verden blir det stilt stadig større krav til kunnskap. Fremtidens konkurranse vil stå om kunnskapsnivå og evnene til å tilpasse seg stadig endrede og skjærpede krav til kompetanse. Det betyr at grunnleggende viten blir viktigere, og at skolen og utdanningstilbudet må være variert. Unge Høyre vil stille strenge krav til kvalitet i skolen og vil jobbe for at åpenhet omkring de resultater som disse bidrar til sikres for alle.

Unge Høyre mener staten må respektere foreldreretten. Foreldre skal ha innflytelse over sine barns skolegang og elever har rett til fritt skolevalg. Mangfoldet i utdanningstilbudet, fra grunnskole til universitet, må styrkes gjennom finansieringsformer som gir økt konkurranse mellom institusjonene. Finansieringsordninger bør stimulere til mangfold og konkurranse, fra grunnskole til universitet. I et mangfoldig kunnskapssamfunn vil kunnskapsformidling ha mange kanaler i tillegg til det offentlige skolesystemet, slik som private utdanningsalternativer, etterutdanning, medier og et mangfold av kulturopplevelser.

Politikken må begrense seg til fordeling av ressurser og definering av etiske grenser for forskning og bruk av forskningsresultater. Det er viktig å opprettholde forsknings- og kulturinstitusjonenes frihet, samt å bidra til alternative finansieringsmuligheter utover offentlige budsjetter.

Kulturlivet

Unge Høyre anerkjenner kulturens egenverdi, både som uttrykk for og bidrag til kreativitet og nyskaping. Det er viktig at kulturlivet ikke ensidig er avhengig av det offentlige når det gjelder økonomi og arbeidsvilkår. Tilgang på alternative finansieringskilder kan gjøre kulturlivet mer uavhengig av staten og styrke dets rolle i samfunnsliv og samfunnsdebatt. Unge Høyre mener at kultur er verdifullt i seg selv.

Samtidig gir bevaring og utvikling av nasjonale institusjoner, nedarvede skikker og tradisjoner en nødvendig forankring og en trygghet i menneskers tilværelse.

Det er viktig at Norge fører en bevisst språkpolitikk. Vi har et historisk betinget ansvar til å føre språket videre, og ta vare på det gjennom daglig bruk og bevisst kulturell satsing. Unge Høyre mener imidlertid at dagens praksis med tvungen opplæring i begge målføre gjennom skoleløpet bør avvikles og mener det ikke skal være pålagt for offentlige instanser å svare på innbyggernes henvendelser på det skriftspråk som instansen tilskrives.

Organisasjoner

Uavhengige institusjoner sikrer maktbalanse og viktige korrektiver til statens politikk. Næringsorganisasjoner, frivillige og politiske organisasjoner er viktige deler av samfunnet. Unge Høyre ser det som et mål at de er mest mulig uavhengige av staten. Samtidig kan de ut fra sin egenart være medspillere i løsningen av mange viktige fellesoppgaver. Skattesystemet bør likebehandle organisasjonene og stimulere til frivillige bidrag.

Åpent samfunn

Unge Høyre mener at ytringsfriheten skal gjelde absolutt. Man skal ikke straffes for sine meninger eller holdninger. Samtidig har ingen krav på samfunnets beskyttelse av sin ytringsfrihet der ytringen har karakter av trussel eller oppfordring til lovbrudd. Rasismeparagrafen og blasfemiparagrafen bør fjernes.

Mediene må ha full redaksjonell frihet og være uavhengige av staten. For å sikre mediernes rolle som korrektiv i samfunnsdebatten, er Unge Høyre tilhengere av et sterkt kildevern og full redaksjonell frihet. Derfor bør pressestøtten og offentlige konsesjonsordninger som legger kriterier satt av staten til grunn for tildeling avvikles.

Økonomisk frihet

Markedets moralske legitimitet ligger i at det er bygget på et prinsipp om frivillighet. Vern av den private eiendomsrett og markedsøkonomi er nødvendige forutsetninger for å utvikle demokrati og økonomiske fellesskap som skaper velferd, mangfold og frihet, og en utvikling som ivaretar hensynet til miljø og fremtidige generasjoners velferd.

Samfunnets langsiktige stabilitet og trygghet er avhengig av et åpent marked. Et åpent marked er også avhengig av stabile institusjoner, en liberal rettsstat som verner eiendomsretten og en høy samfunnsmoral. Det er en politisk oppgave å sikre eiendomsrett, etableringsrett og gode konkurransevilkår og å gripe inn mot private og offentlige monopoler, beskytte naturen og forbrukerne, kontrollere utnyttelsen av fellesressursene og ivareta offentlig fordelingspolitikk.

Offentlig sektor har et ansvar for å finansiere nødvendige goder som markedet ikke tar seg av, men utførelsen av disse oppgavene bør overlates til private der dette er hensiktsmessig. Offentlige og private virksomheter skal ha likeverdige rammebetingelser.

Det offentlige krever inn skatt for å utføre bestemte oppgaver for fellesskapet. Derfor har det offentlige en plikt til å sørge for at tjenestene som tilbys er av god kvalitet og skaffet til veie på den mest kostnadseffektive måten. Unge Høyre mener det er riktig å redusere det offentliges andel av økonomien sterkt. For å oppnå dette bør staten ikke engasjere seg i kommersielle interesser og produksjon av goder der det er mulig å etablere et fungerende marked uten statlig medvirkning. Unge Høyre er derfor imot statlige monopoler. Norsk næringsliv bør gjøres mest mulig uavhengig av direkte og indirekte subsidier fra det offentlige. Målet for politikk i forhold til markedet er å bidra til gode, stabile og sektorvise næringsnøytrale rammebetingelser. Arbeidslivslovgivningen og inntektsdannelsen må være langt mer fleksibel enn den er i dag.

Verdiskapning

“Man kan ikke vedta verdiskaping. Man kan gi rom for den, eller ta livet av den.”

Mennesket har rett til å disponere sin egen arbeidskraft. Arbeid gir en selvstendig og trygg basis for egenutvikling og handlefrihet. Statens ansvar er å føre en politikk som stimulerer til å skape lønnsomme arbeidsplasser. Herunder er det viktig med satsing på kunnskap og en moderne infrastruktur.

Skattesystemets formål er å sikre nødvendige inntekter til det offentlige drift, og bør således utformes så enkelt og rettferdig som mulig. Skattenivået bør være så lavt som mulig, med en fast prosentsats for alle og et stort minstefradrag. Et lavt skattetrykk fremmer initiativ og skaperevne og styrker folks muligheter til å forsørge seg selv.

Kapittel 4 Personlig ansvar og sosialt medansvar

“Unge Høyre jobber for en politikk som fremmer personlig ansvar, selvhjulpenhet og sosialt medansvar.

Unge Høyre mener at det frie, selvhjulpne og selvstendige menneske er best i stand til å ta ansvar for seg selv og andre. Ved å ha ansvar for eget liv lærer man også å respektere andre.

Unge Høyre mener at alle mennesker har et selvstendig ansvar for sitt eget liv og ikke skal skyve ansvaret for egne valg over på andre. Unge Høyre mener at dersom det offentlige overtar oppgaver som naturlig hører under den enkeltes personlige ansvar kan dette redusere menneskers ansvarsfølelse og føre til mindre personlig initiativ og trygghet. Likefullt er hjelp til dem som i lengre eller kortere perioder faller utenfor et felles ansvar som også må ivaretas av det offentlige.

Enhver har rett til og ansvar for å utnytte sine muligheter. Alle har plikt til å behandle andre mennesker med respekt, og en plikt til å reagere dersom andre krenker våre medmennesker. Det er et personlig ansvar å opptre på en måte som ikke ødelegger den tillit som eksisterer mellom mennesker i et demokratisk samfunn. Unge Høyre vil likevel påpeke at dette kun er mulig dersom hvert menneske er fritt til å reagere på eget initiativ og uten tvang fra fellesskapet.

Familien og det nære fellesskap

Mennesket har en naturlig tilhørighet og forankring i sin familie, i de frivillige fellesskap hver enkelt velger å inngå i og i vår kulturelle fellesarv og nedarvede kunnskap. Individet har rett til å verne om seg selv og denne forankringen.

Selv om familiemønstre og samlivsformer er i stadig endring, mener Unge Høyre at familien - som ramme om barns oppvekst - utgjør samfunnets viktigste fellesskap. Det er den grunnleggende ramme om menneskers vekst i modenhet, evne til omsorg og

egeninnsats, det er her mennesket først bidrar til å forme sin og andres lykke, og det er her det opplever prøvelser som det selv har ansvar for å møte. Dagens oppfatning av hva en familie er har endret seg og innbefatter, etter Unge Høyres mening, også forhold mellom to mennesker av samme kjønn. Derfor er det i individets og samfunnets interesse at familiene får fornyet sin styrke og stabilitet - menneskelig, moralsk, sosialt og økonomisk. Familien utgjør en privat sfære hvor politikken etter Unge Høyres syn har sin klare begrensning.

Av hensyn til stabile og trygge oppvekstvilkår for barn, er det viktig å oppmuntre til formalisering av mellommenneskelige forpliktelser. Unge Høyre mener at ekteskapet gir en slik trygg ramme for samliv i en familie og vil derfor sette ekteskapet i en juridisk og økonomisk særstilling. Unge Høyre mener at partnerskap bygger på de samme forutsetninger som ekteskap og viser gjensidige forpliktelser, og vil derfor åpne for at også homofile kan inngå ekteskap, men dette må bli opp til hver enkelt trossamfunn å bestemme.

Mennesker i samboerforhold har selv ansvar for å inngå avtaler som verner partene og eventuelle barn ved samlivsbrudd eller død.

Lovgivning om adopsjon må først og fremst ta hensyn til barnets beste. Ingen har rett til å få barn, men barn har rett til foreldre. Unge Høyre mener likevel at det viktigste for en god oppvekst er foreldres kjærlighet og vil derfor åpne for at homofile kan få adopsjonsrett på lik linje med heterofile.

Sosialt medansvar

Velferdspolitikken må være sosialt treffsikker ved at den yter målrettet hjelp der det trengs mest. Blir det offentliges ansvarsområde for omfattende, vil den svikte i å løse de oppgaver som bare staten kan ivareta. Staten skal bidra når enkeltmennesket og familien ikke er i stand til å ivareta egne velferdsoppgaver, ikke erstatte den velferd vi kan skape selv.

I det norske samfunn skal enhver ha frihet fra nød. Unge Høyre vil derfor ha ordninger som sikrer at alle som trenger det, får tilgang på grunnleggende sosiale ytelser. Overfor dem som evner det, skal samfunnet stille krav om gjenytelser. En for bred definisjon av hva som karakteriseres som fattigdom, bidrar til en utvanning av begrepet. Unge Høyre mener derfor at fattigdom bør defineres ut fra absolutte mål. Et slikt mål må baseres på hva det til en hver tid koster å dekke menneskers grunnleggende behov som tak over hodet, mat og klær.

Det offentlige har ansvar for å sikre hjelp til mennesker som trenger medisinsk behandling. Helsetjenesten må organiseres slik at alle kan få fullgod medisinsk hjelp, uavhengig av personlig økonomi. Unge Høyre understreker behovet for et klart skille mellom nødvendig medisinsk hjelp og øvrig helsetilbud, og at dette medfører en klar deling mellom hva som kan påregnes betalt av det offentlig og hva den enkelte selv må bekoste. Politikken må utformes slik at den enkelte også tar et personlig ansvar for egen helse.

Eldreomsorgen må bygges ut med et differensiert service- og omsorgsnivå, der private tjenestetilbud har en naturlig plass. Unge Høyre mener at respekten for individet tilsier at man ikke sykeliggjør alderdommen. Eldre mennesker er ingen ensartet gruppe. Ingen mister sin verdighet som menneske selv om behovet for hjelp gradvis øker. Unge Høyre ønsker mer fleksible ordninger i arbeidslivet, for eksempel knyttet til pensjonsalder. Unge Høyre ønsker å oppheve generelle aldersgrensebestemmelser, men forutsetter at den enkeltes rett til å gå av med pensjon når minstekrav til alder og opptjeningstid er oppfylt, skal bestå.

Det er ikke et prinsippsspørsmål hvem som yter hjelp, men det er et prinsipp at den som trenger hjelp, får hjelp til rett tid og med rett kvalitet. Derfor vil Unge Høyre bruke konkurranse for å finne ut hvem som kan yte best hjelp. Det offentliges ansvar er å sikre tilgjengelighet og finansiering av tjenester og sørge for at kvaliteten holder mål.

Unge Høyre vil reformere statlig fordelingspolitikk, gjennom økt bruk av prissetting av offentlige tjenester, mer målrettede overføringer og egenbetalingsordninger, og kontanttilskudd som følger individer og familier.

Vår velferd og økonomi er også avhengig av at offentlig sektor fungerer effektivt. Unge Høyre vil redusere antall offentlige ansatte. Videre vil vi overføre flere byråkrater til direkte tjenesteyting. Lokale folkevalgte organer må gis frihet til å organisere sin egen virksomhet, samtidig som statens virksomhet på lokalplanet bygges ned.

Kapittel 5 Forvalteransvar

Unge Høyre mener at samfunnet skal ta ansvar for at våre etterkommere kan overta et samfunn med minst like gode muligheter som vi selv har.

Unge Høyre mener at verdens miljø- og fattigdomsproblemene er tidens største utfordring. Balanse mellom bruk og fornyelse av jordens ressurser er nødvendig for at naturen og menneskeheten skal overleve. Unge Høyre ønsker en bærekraftig økonomisk vekst, basert på bedre utnyttelse av ressursene og "føre-var"-prinsippet.

Forurensning skjer på tvers av de nasjonale grensene. Unge Høyre vil derfor arbeide aktivt for et forpliktende internasjonalt miljøvernssamarbeid. Unge Høyre vil arbeide for globale miljøtiltak, for å sikre morgendagens generasjoner et miljø som er like godt eller bedre enn det vi har i dag.

Unge Høyre mener at bruk ofte kan være det beste vern. Naturen er formet av samfunnet rundt seg og er i kontinuerlig utvikling. Derfor må vi ha en politikk som tar vare på naturen samtidig som den kan brukes og utvikles. Derfor vil Unge Høyre arbeide for en systematisk beskyttelse av truede dyre- og plantearter og være varsom med å foreta naturinngrep som ikke kan reverseres. Unge Høyre ønsker at alle områder som bestemmes vernet skal bli tilbudt kjøpt av staten til markedspris hvis eieren ønsker det.

Unge Høyre vil bruke markedet i miljøets tjeneste og gjøre alvor av prinsippet om at forurenser skal betale. Miljøavgifter bidrar til å vri forbruk og produksjon i miljøvennlig retning. Norge bør være en pådriver i miljøspørsmål internasjonalt og være en foregangsnaasjon når det gjelder resirkulering og fornybare energikilder.

Kapittel 6 Vår verden

“Unge Høyre skal arbeide for internasjonal fred, respekt for menneskerettighetene og et livskraftig miljø. Unge Høyre ser et sterkt og forpliktende internasjonalt samarbeid som en forutsetning for dette.”

Globaliseringen gjør verden mer sammenvevd. Derfor mener Unge Høyre at respekt for menneskeverdet, kulturforståelse og handel på tvers av grensene er viktig for å bevare frihet, trygghet, mangfold og demokrati. Etter som verden blir mer sammenvevd blir vi mer og mer avhengige av hverandre. Det internasjonale samfunn er derfor avhengig av at stater opptrer ansvarlig og respekterer både sine egne innbyggere og hverandre. For Unge Høyre er det viktig at menneskerettighetene blir fulgt. Derfor er det viktig å kombinere respekt for hvert lands suverenitet med forpliktende internasjonalt samarbeid.

Den viktigste forutsetningen for et godt fungerende internasjonalt samarbeid er gjensidig forståelse og åpenhet. Kulturforskjellene er store og måten vi lever på skiller seg mye fra land til land. Teknologien knytter mennesker og stater stadig tettere sammen. Dette forsterker behovet både for felles regler på tvers av grensene og respekt for de forskjellene som eksisterer mellom land og kulturer.

Alle mennesker har rettigheter

Unge Høyre setter de grunnleggende menneskerettighetene høyt og vil arbeide for å styrke dem både hjemme og ute. Respekten for verdier og tradisjoner vil prege Unge Høyres holdning til stater med et annet kulturgrunnlag og verdisett. Det er viktig med reformer i mange land for å sikre frihet, demokrati og menneskerettighetene. For Unge Høyre er det viktig at slike endringer vokser frem nedenifra.

For Unge Høyre er respekten for demokrati, menneskerettigheter og menneskeverd overordnet. Det betyr at hensynet til nasjonal suverenitet ikke skal hindre det internasjonale samfunnet i å gripe inn overfor politiske systemer som grovt krenker grunnleggende menneskerettigheter. Uavhengig av statens opptreden har den enkelte av oss et moralsk ansvar ovenfor medmennesker i alle land.

Unge Høyre ønsker medlemskap i internasjonale samarbeidsorganer som bidrar til å styrke vår grunnverdier; demokrati, de grunnleggende menneskerettighetene og trygghet.

Unge Høyre mener at Norge har et stort ansvar for å ta vare på mennesker som må flykte fra sitt land av politiske grunner. Norge må derfor ta imot flyktninger i samsvar med våre internasjonale forpliktelser. Unge Høyre vil at alle som ønsker å jobbe i Norge skal ha mulighet til det.

Økonomi

Unge Høyre ser handel og økonomisk vekst som et virkemiddel for fred og for utvikling, fordi det knytter både enkeltmennesker og nasjoners interesser tettere sammen. Unge Høyre mener at Norge har plikt til å samarbeide, yte bistand og fremme frihandel for å oppnå utvikling i land som ikke har vår levestandard. En friere verdenshandel vil sammen med demokrati bidra til en jevnere utvikling mellom land og bidra til en mer rettferdig fordeling. Dette vil igjen gi økt trygghet og sikkerhet. Internasjonal sikkerhet styrkes ved at stater har gjensidig kontakt, økonomisk samarbeid og forståelse med hverandre.

Respekten for liv, frihet og verdighet er allmenngyldig. Å sikre disse verdiene er målet for Unge Høyres politikk i både det internasjonale samfunn og i Norge.